

31993L0109

1993 12 30

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 329/34

TARYBOS DIREKTYVA 93/109/EB

1993 m. gruodžio 6 d.

nustatanti išsamias priemones Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems šios valstybės piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 8b straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽¹⁾,

kadangi Europos Sąjungos sutartis žymi naują etapą kuriant vis glaudesnę Europos tautų vienybę; kadangi vienas iš jos uždavinių yra darniai ir solidariai tvarkyti valstybių narių tautų santykius; kadangi vienas iš pagrindinių jos tikslų yra stiprinti savo valstybių narių piliečių teisių ir interesų apsaugą įvedant Sąjungos piliečių;

kadangi tuo tikslu Europos Sąjungos sutarties, iš dalies pakeičiančios ir papildančios Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį steigiant Europos bendriją, II antraštinė dalis visiems valstybių narių piliečiams įveda Sąjungos pilietybę ir ja remiantis tokiems piliečiams suteikia tam tikras teises;

kadangi Europos Bendrijos steigimo sutarties 8b straipsnio 2 dalyje nustatyta teisė balsuoti ir būti kandidatu per Europos Parlamento rinkimus gyvenamosios vietos valstybėje narėje yra pavyzdys, kaip taikomas valstybės narės piliečių ir ne piliečių nediskriminavimo principas, ir tos sutarties 8a straipsnyje įrašytos teisės judėti ir laisvai pasirinkti gyvenamąją vietą padarins;

kadangi EB sutarties 8b straipsnio 2 dalis yra susijusi tik su galimybe naudotis teise balsuoti ir būti kandidatu per Europos Parlamento rinkimus, nepažeidžiant EB sutarties 138 straipsnio 3 dalies, numatančios, kad visose valstybėse narėse bus nustatyta vienoda tų rinkimų tvarka; kadangi tuo iš esmės siekiama panaikinti valstybės narės pilietybės reikalavimą, kuris šiuo metu turi būti tenkinamas daugumoje valstybių narių norint naudotis tomis teisėmis;

kadangi taikant EB sutarties 8b straipsnio 2 dalį iš anksto nereikalaujama suderinti valstybių narių rinkimų sistemų; kadangi, be to, kad būtų atsižvelgta į EB sutarties 3b straipsnio trečiojoje pastraipoje nustatytą proporcingumo principą, Bendrijos teisės aktų šioje srityje turinys turi apsiriboti nuostatomis, kurios būtų EB sutarties 8b straipsnio 2 dalies tikslui pasiekti;

kadangi EB sutarties 8b straipsnio 2 dalies tikslas yra užtikrinti, kad visi Sąjungos piliečiai, būdami ar nebūdami valstybės narės, kurioje jie gyvena, piliečiais, galėtų toje valstybėje pagal tomis pačiomis sąlygomis naudotis savo balsavimo teise ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus; kadangi dėl to ne valstybės narės piliečiams taikomi reikalavimai, įskaitant tuos, kurie yra susiję su gyvenamojo laikotarpio trukme ir įrodymu, turėtų būti tokie patys, jei jie apskritai yra, kaip ir tie, kurie taikomi atitinkamos valstybės narės piliečiams;

kadangi EB sutarties 8b straipsnio 2 dalis nustato teisę balsuoti ir būti kandidatu per Europos Parlamento rinkimus gyvenamosios vietos valstybėje narėje vis dėlto nepakeisdama teisės balsuoti ir būti kandidatais pilietybės valstybėje narėje; kadangi Sąjungos piliečių laisvė pasirinkti valstybę narę, kurioje jie gali dalyvauti Europos masto rinkimuose, turi būti gerbiama, kartu rūpinantis užtikrinti, kad asmenys, balsuodami ar būdami kandidatais daugiau negu vienoje šalyje, šia laisve nepiktnaudžiautų;

kadangi, laikantis EB sutarties 8b straipsnio 2 dalies, bet kuri leidžianti nukrypti nuo šios direktyvos bendrų taisyklių nuostata turi būti pateisinata valstybei narei išskylančiais specifiniais sunkumais; kadangi reikia, kad bet kuri leidžianti nukrypti nuostata, atsižvelgiant į jos pobūdį, būtų iš naujo svarstoma ir pakeista;

kadangi tokie specifiniai sunkumai gali iškilti valstybėje narėje, kurioje gyvenančių ir nesancijų jos piliečiais Sąjungos piliečių, sulaukusių amžiaus, nuo kurio suteikiama balsavimo teisė, dalis gerokai viršija bendrą vidurkį; kadangi leidžiančios nukrypti nuostatos yra pateisinamos tais atvejais, kai tokie piliečiai sudaro daugiau kaip 20 % bendro rinkėjų skaičiaus; kadangi tokios leidžiančios nukrypti nuostatos turi būti grindžiamos gyvenamojo laikotarpio kriterijumi;

(1) OL C 329, 1993 12 6.

kadangi Sąjungos pilietybe siekiama Sąjungos piliečiams sudaryti sąlygas geriau integruotis priimančiojoje šalyje ir šiame kontekste pagal Sutarties rengėjų ketinimus svarbu išvengti supriešinančio dalijimo į savo valstybės piliečių ir ne savo valstybės piliečių kandidatų sąrašus;

kadangi šis supriešinančio dalijimo pavojus ypač aktualus valstybei narei, kurioje tos valstybės pilietybės neturinčių Sąjungos piliečių, sulaukusių amžiaus, nuo kurio suteikiama balsavimo teisė, dalis viršija 20 % bendro ten gyvenančių to amžiaus Sąjungos piliečių skaičiaus, ir kad dėl to svarbu, jog ši valstybė narė galėtų pagal Sutarties 8b straipsnį nustatyti konkrečias nuostatas dėl kandidatų sąrašų sudėties;

kadangi turi būti atsižvelgta į tai, kad tam tikrose valstybėse narėse gyvenantys asmenys, esantys kitų valstybių narių piliečiai, turi teisę balsuoti per rinkimus į nacionalinį parlamentą ir dėl to tose valstybėse narėse gali būti apsieita be tam tikrų šios direktyvos nuostatų,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

1. Ši direktyva nustato išsamias priemones, kuriomis vadovaudamiesi Sąjungos piliečiai, gyvenantys valstybėje narėje ir nesantys jos piliečiais, gali ten naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per rinkimus į Europos Parlamentą.

2. Nė viena šios direktyvos nuostata neturi įtakos jokios valstybės narės nuostatoms dėl jos piliečių, gyvenančių ne jos rinkimų teritorijoje, teisės balsuoti ar būti kandidatais.

2 straipsnis

Šioje direktyvoje:

- 1) „rinkimai į Europos Parlamentą“ - atstovų į Europos Parlamentą rinkimai tiesioginiu visuotiniu balsavimu pagal 1976 m. rugsėjo 20 d. Aktą ⁽¹⁾;
- 2) „rinkimų teritorija“ - tai valstybės narės teritorija, kurioje pagal pirmiau minėtą aktą ir juo remiantis pagal tos valstybės rinkimų įstatymą tos valstybės tauta renka Europos Parlamento narius;
- 3) „gyvenamosios vietos valstybė narė“ valstybė narė, kurioje Sąjungos pilietis gyvena, bet nėra jos pilietis;

⁽¹⁾ OL L 278, 1976 10 8, p. 5.

- 4) „kilmės valstybė narė“ tai valstybė narė, kurios piliečiu yra Sąjungos pilietis;
- 5) „Bendrijos rinkėjas“ tai kiekvienas Sąjungos pilietis, turintis teisę pagal šią direktyvą balsuoti per rinkimus į Europos Parlamentą gyvenamosios vietos valstybėje narėje;
- 6) „Bendrijos pilietis, turintis teisę būti kandidatu“ tai kiekvienas Sąjungos pilietis, turintis teisę būti kandidatu rinkimuose į Europos Parlamentą gyvenamosios vietos valstybėje narėje pagal šią direktyvą;
- 7) „rinkėjų sąrašas“ - tai kompetentingos institucijos sudarytas ir atnaujinamas pagal gyvenamosios vietos valstybės narės rinkimų įstatymą oficialus visų rinkėjų, turinčių teisę balsuoti tam tikroje rinkimų apygardoje ar vietovėje, oficialus registras arba gyventojų registras, jei jame nurodoma balsavimo teisė;
- 8) „nustatytoji diena“ tai diena arba dienos, iki kurios arba kurių Sąjungos piliečiai pagal gyvenamosios vietos valstybės narės teisę turi atitikti reikalavimus, kad galėtų balsuoti arba būti kandidatais toje valstybėje;
- 9) „oficiali deklaracija“ tai atitinkamo asmens deklaracija, kurioje, taikant nacionalinę teisę, už bet kokią netikslumą tam asmeniui gali būti skiriama nuobauda.

3 straipsnis

Kiekvienas asmuo, kuris nustatytą dieną:

- a) yra Sąjungos pilietis pagal Sutarties 8 straipsnio 1 dalies antrąją pastraipą;
- b) nėra gyvenamosios vietos valstybės narės pilietis, bet atitinka tuos pačius teisei balsuoti ir būti kandidatu keliamus reikalavimus, kuriuos ta valstybė pagal įstatymą taiko savo piliečiams,

turi teisę balsuoti ir būti kandidatu per rinkimus į Europos Parlamentą gyvenamosios vietos valstybėje narėje, jei tos teisės jam nėra atimtos pagal 6 ir 7 straipsnius.

Tuo atveju, kai gyvenamosios vietos valstybės narės piliečiai gali būti kandidatais, jeigu jie tam tikrą minimalų laikotarpį buvo jos piliečiais, Sąjungos piliečiai laikomi atitinkančiais šį reikalavimą, jei jie tokį patį laikotarpį yra buvę kurios nors valstybės narės piliečiais.

4 straipsnis

1. Bendrijos rinkėjai savo teisę balsuoti įgyvendina arba gyvenamosios vietos valstybėje narėje, arba kilmės valstybės narėje. Joks asmuo per tuos pačius rinkimus negali balsuoti daugiau kaip vieną kartą.
2. Joks asmuo per tuos pačius rinkimus negali būti kandidatu daugiau kaip vienoje valstybėje narėje.

5 straipsnis

Jei, norėdami balsuoti ar būti kandidatais, gyvenamosios vietos valstybės narės piliečiai tam tikrą minimalų laikotarpį turi būti pragyvenę tos valstybės rinkimų teritorijoje, Bendrijos rinkėjai ir Bendrijos piliečiai, turintys teisę būti kandidatais, laikomi atitinkančiais tą reikalavimą tais atvejais, jei jie yra pragyvenę tolygų laikotarpį kitose valstybėse narėse. Ši nuostata taikoma nepažeidžiant jokių specifinių gyvenamojo laikotarpio trukmės reikalavimų tam tikroje rinkimų apygardoje ar vietovėje.

6 straipsnis

1. Bet kokiam Sąjungos piliečiui, gyvenančiam valstybėje narėje, bet nesančiam jos piliečiu, kuriam individualiu sprendimu, priimtu pagal baudžiamąją ar civilinę teisę, buvo atimta teisė būti kandidatu pagal jo gyvenamosios vietos valstybės narės arba pagal jo kilmės valstybės narės teisę, neleidžiama naudotis ta teise gyvenamosios vietos valstybėje narėje per rinkimus į Europos Parlamentą.

2. Bet kurio Sąjungos piliečio paraiška būti kandidatu gyvenamosios vietos valstybėje narėje per rinkimus į Europos Parlamentą skelbiama nepriimtina, jei tas pilietis negali pateikti 10 straipsnio 2 dalyje nurodytos pažymos.

7 straipsnis

1. Gyvenamosios vietos valstybė narė gali patikrinti, ar Sąjungos piliečiams, pareiškusiems norą pasinaudoti teise balsuoti, ta teisė nebuvo atimta kilmės valstybėje narėje individualiu sprendimu, priimtu pagal civilinę ar baudžiamąją teisę.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytu tikslu gyvenamosios vietos valstybė narė gali pranešti kilmės valstybei narei apie 9 straipsnio 2 dalyje nurodytą deklaraciją. Tokiu atveju kilmės valstybė narė laiku ir tinkamai pateikia atitinkamą ir paprastai gaunamą informaciją; tokią informaciją gali sudaryti tik duomenys, būtina reikalingi šiam straipsniui įgyvendinti, ir ją galima naudoti tik tuo tikslu. Jei pateikta informacija anuliuoja deklaracijos turinį, gyvenamosios vietos valstybė narė imasi atitinkamų priemonių neleisti atitinkamam asmeniui balsuoti.

3. Kilmės valstybė narė gali laiku ir tinkamai pateikti gyvenamosios vietos valstybei narei bet kokią informaciją, reikalingą šiam straipsniui įgyvendinti.

8 straipsnis

1. Bendrijos rinkėjas naudojasi teise balsuoti gyvenamosios vietos valstybėje narėje, jei jis yra pareiškęs norą tai daryti.

2. Jei gyvenamosios vietos valstybėje narėje balsavimas yra privalomas, Bendrijos rinkėjai, pareiškę norą balsuoti, privalo balsuoti.

II SKYRIUS

NAUDOJIMASIS BALSAVIMO TEISE IR TEISE BŪTI KANDIDATU

9 straipsnis

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad sudarytų sąlygas pareiškusiam norą balsuoti Bendrijos rinkėjui pakankamai iš anksto prieš rinkimų dieną būti įrašytam į rinkėjų sąrašą.

2. Kad Bendrijos rinkėjo pavardė būtų įrašyta į rinkėjų sąrašą, jis pateikia tokį patį dokumentą kaip ir atitinkamos valstybės narės pilietis. Jis taip pat pateikia oficialią deklaraciją, kurioje nurodoma:

- jo pilietybė ir adresas gyvenamosios vietos valstybės narės rinkimų teritorijoje;
- atitinkamais atvejais kilmės valstybės narės vietovė ar rinkimų apygarda, kurios rinkėjų sąrašė jo pavardė buvo paskutinį kartą įrašyta; ir
- tai, kad teise balsuoti jis pasinaudos tik gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

3. Gyvenamosios vietos valstybė narė taip pat gali reikalauti, kad Bendrijos rinkėjas:

- savo deklaracijoje, numatytoje šio straipsnio 2 dalyje, nurodytų, jog jo kilmės valstybėje narėje jam nebuvo atimta balsavimo teisė;
- pateiktų galiojantį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą; ir
- nurodytų datą, nuo kurios jis gyvena toje valstybėje ar yra gyvenęs kitoje valstybėje narėje.

4. Bendrijos rinkėjai, įrašyti į rinkėjų sąrašą, jame išlieka tokiais pačiomis sąlygomis kaip ir atitinkamos valstybės narės piliečiai iki to momento, kai jie paprašo būti išbrauktais arba kai jie automatiškai išbraukiami, nes jie jau nebeatitinka reikalavimų naudotis balsavimo teise.

10 straipsnis

1. Paduodamas paraišką būti kandidatu, Bendrijos pilietis pateikia tokius pačius patvirtinamuosius dokumentus kaip ir kandidatas, kuris yra atitinkamos valstybės narės pilietis. Jis taip pat pateikia oficialią deklaraciją, kurioje nurodoma:

- jo pilietybė ir adresas gyvenamosios vietos valstybės narės rinkimų teritorijoje;

b) kad jis nėra kandidatas per rinkimus į Europos Parlamentą kurioje nors kitoje valstybėje narėje; ir

c) atitinkamai atvejais kilmės valstybės narės vietovė ar rinkimų apygarda, kurios rinkėjų sąrašė jo pavardė buvo paskutinį kartą įrašyta.

2. Paduodamas paraišką būti kandidatu, Bendrijos pilietis taip pat pateikia kilmės valstybės narės kompetentingos administracinės institucijos pažymą, patvirtinančią, kad jam neatimta teisė būti kandidatu toje valstybėje narėje arba kad apie tokį atėmimą toms institucijoms nėra žinoma.

3. Gyvenamosios vietos valstybė narė taip pat gali reikalauti, kad teisę būti kandidatu turintis Bendrijos pilietis pateiktų galiojantį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Ji taip pat gali reikalauti, kad jis nurodytų datą, nuo kurios jis yra kokios nors valstybės narės pilietis.

11 straipsnis

1. Gyvenamosios vietos valstybė narė praneša atitinkamam asmeniui apie veiksmus, kurių buvo imtasi dėl jo paraiškės būti įrašytam į rinkėjų sąrašus arba apie sprendimą dėl jo paraiškės būti kandidatu priimtimumo.

2. Jei atsisakoma asmenį įrašyti į rinkėjų sąrašą ar atmetama jo paraiška būti kandidatu, atitinkamas asmuo turi teisę į teisingos gynybos priemones tomis pačiomis sąlygomis, kokias gyvenamosios vietos valstybės narės teisės aktai numato rinkėjams ir teisę būti kandidatais turintiems asmenims, kurie yra jos piliečiai.

12 straipsnis

Gyvenamosios vietos valstybė narė laiku ir tinkamai informuoja Bendrijos rinkėjus ir Bendrijos piliečius, turinčius teisę būti kandidatais, apie sąlygas ir išsamias priemones naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per rinkimus toje valstybėje.

13 straipsnis

Valstybės narės keičiasi informacija, reikalinga, kad būtų įgyvendinamas 4 straipsnis. Tuo tikslu gyvenamosios vietos valstybė narė, remdamasi 9 ir 10 straipsniuose nurodyta oficialia deklaracija, pakankamai iš anksto prieš rinkimų dieną kilmės valstybei narėi pateikia informaciją apie pastarosios valstybės piliečius, įrašytus į rinkėjų sąrašus ar esančius kandidatais. Kilmės valstybė narė, remdamasi savo nacionalinės teisės aktais, imasi atitinkamų priemonių užtikrinti, kad jos piliečiai nebalsuotų daugiau kaip vieną kartą arba nebūtų kandidatais daugiau kaip vienoje valstybėje narėje.

III SKYRIUS

LEIDŽIANČIOS NUKRYPTI IR PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATOS

14 straipsnis

1. Jei 1993 m. sausio 1 d. tam tikroje valstybėje narėje gyvenančių ir nesančių jos piliečiais Sąjungos piliečių, sulaukusių amžiaus,

nuo kurio suteikiama balsavimo teisė, dalis viršija 20 % bendro ten gyvenančių to amžiaus Sąjungos piliečių skaičiaus, ta valstybė narė, nukrypdamą nuo 3, 9 ir 10 straipsnių, gali:

a) Bendrijos rinkėjams, pragyvenusiems toje valstybėje narėje minimalų, ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį, apriboti balsavimo teisę;

b) Bendrijos piliečiams, turintiems teisę būti kandidatais, pragyvenusiems toje valstybėje narėje minimalų, ne ilgesnį kaip 10 metų laikotarpį, apriboti teisę būti kandidatais.

Šios nuostatos neatmeta atitinkamų priemonių, kurių ši valstybė narė gali imtis dėl kandidatų sąrašų sudėties ir kuriomis pirmiausia siekiama skatinti valstybės narės piliečiais nesančių Sąjungos piliečių integraciją.

Tačiau Bendrijos rinkėjams ir teisę būti kandidatais turintiems Bendrijos piliečiams, kurie dėl to, kad pasirinko gyventi ne kilmės valstybėje narėje, arba dėl tokio gyvenimo trukmės neturi teisės balsuoti ar būti kandidatais toje kilmės valstybėje, pirmiau išdėstyti su gyvenimo trukme susiję reikalavimai netaikomi.

2. Tais atvejais, kai 1994 m. vasario 1 d. kurios nors valstybės narės įstatymai numato, kad ten gyvenantys kitos valstybės narės piliečiai turi teisę balsuoti per tos valstybės parlamento rinkimus ir gali būti įrašyti į tos valstybės rinkėjų sąrašą lygiai pagal tokius pačius reikalavimus kaip ir jos piliečiai, pirmoji valstybė narė, nukrypdamą nuo šios direktyvos, tokiems piliečiams gali netaikyti 6-13 straipsnių reikalavimų.

3. Iki 1997 m. gruodžio 31 d. ir vėliau prieš 18 mėnesių iki kiekvienų rinkimų į Europos Parlamentą, Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pranešimą, kuriame ji pareiškia pastabas dėl to, ar atitinkamoms valstybėms narėms vadovaujantis EB sutarties 8b straipsnio 2 dalimi suteikta leidžianti nukrypti nuostata yra vis dar pateisinama, ir pasiūlo daryti reikalingus pakeitimus.

Valstybės narės, taikančios leidžiančias nukrypti išlygas pagal šio straipsnio 1 dalį, pateikia Komisijai visą reikalingą paaiškinamojo pobūdžio informaciją.

15 straipsnis

Ketvirtiesiems tiesioginiams rinkimams į Europos Parlamentą taikomos šios specialios nuostatos:

a) Sąjungos piliečiams, kurie 1994 m. vasario 15 d. jau turi teisę balsuoti gyvenamosios vietos valstybėje narėje ir kurių pavardės įrašytos į gyvenamosios vietos valstybės narės rinkėjų sąrašą, 9 straipsnyje nustatyti formalumai netaikomi;

b) valstybės narės, kuriose rinkėjų sąrašai buvo galutinai parengti iki 1994 m. vasario 15 d., imasi reikalingų priemonių, kad sudarytų sąlygas Bendrijos rinkėjams, norintiems ten pasinaudoti teise balsuoti, pakankamai iš anksto prieš rinkimų dieną įrašyti savo pavardes į rinkėjų sąrašus;

- c) valstybės narės, kurios nesudaro specialių rinkėjų sąrašų, bet apie balsavimo teisę informuoja gyventojų registre, ir tais atvejais, kai balsavimas nėra privalomas, taip pat šią sistemą gali taikyti Bendrijos rinkėjams, kurie yra įrašyti į tą registrą ir kurie, individualiai informuoti apie savo teises, nėra pareiškę noro pasinaudoti balsavimo teise kilmės valstybėje narėje. Jos išsiunčia kilmės valstybei narei dokumentą, rodantį tų rinkėjų pareikštą ketinimą balsuoti gyvenamosios vietos valstybėje narėje;
- d) valstybės narės, kuriose kandidatų kėlimo politinėms partijoms ir grupėms vidinę procedūrą reglamentuoja įstatymas, gali nustatyti, kad sprendimai, priimti iki 1994 m. vasario 1 d. šio įstatymo nustatyta tvarka, ir toliau galioja.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16 straipsnis

Iki 1995 m. gruodžio 31 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia pranešimą apie šios direktyvos taikymą 1994 m. birželyje vykstantiems rinkimams į Europos Parlamentą. Taryba, remdamasi minėtu pranešimu bei Komisijos pasiūlymu, gali vienbalsiai priimti nuostatas, iš dalies keičiančias šią direktyvą.

17 straipsnis

Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 1994 m. vasario 1 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

18 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* dieną.

19 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1993 m. gruodžio 6 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

W. CLAES